N°. 224. 1837.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws-Blad.

Donderdag 21 September.

Frankrijk.

Parijs, den 18den September.

De hertog *Alexander* van Wurtemberg, aanstaande gemaal der prinses *Maria van Orleans*, is gisteren alhier aangekomen. Hij heeft zijnen intrek in het paleis Elysée-Bourbon genomen. Men meent dat de onderhandelingen wegens het huwelijk zijner dochter den koning verhinderd hebben in de uitvoering van zijn voornemen om zich den 15den naar het kamp van Compiegne te begeven, ten einde eene wapenschouwing over de troepen te houden. Men meent zelfs dat de koning dit plan geheel zou hebben opgegeven, en het kamp ter zake van het huwelijk der prinses, spoediger zou opbreken dan bepaald was.

Gisteren heeft zich de hertog *van Aumale* naar het kamp begeven. Ook is de heer *de Montalivet* derwaarts gegaan.

— Het gerucht heeft zich gisteren hier verspreid dat de hertogin *van St. Leu* te Arenenberg overleden was. Dit gerucht is echter heden niet bevestigd geworden.

— In het half officiele dagblad *la Charte de* 1830 leest men: » Door verscheidene bladen is, op grond van brieven uit Toulon, aangekondigd, dat de schout-bij-nacht *Gallois* zeer ongesteld was, en men geen hoop meer op het behoud van zijn leven had. Wij achten ons gelukkig die tijding te kunnen tegenspreken en alle vrees der familie en der talrijke vrienden van dien schout-bij-nacht te doen ophouden.

» In een brief uit Tunis, onder dagteekening van den 9den door den schout-bij-nacht *Lalande* geschreven, leest men wel is waar [illegible] zich over de gevolgen dier ongesteldheid ongerust behoeft te zijn."

— De heer *Outrey*, onze konsul op Haiti, die belast is om op de voldoening aan de vorderingen der fransche schuldeischers bij het gouvernement van dat eiland aan te dringen, is naar Bordeaux vertrokken, van waar hij zich naar zijne bestemming zal begeven, en weldra gevolgd worden door den afgevaardigde *las Cases*, met soortgelijke zending naar Haiti belast.

— Men verzekert thans weder dat de heer *Guizot* zijne reisplannen nog niet opgegeven, maar slechts gewijzigd zou hebben. Na den afloop der algemeene verkiezingen zou hij zich naar Berlijn begeven en niet voor tegen de opening der nieuwe kamer van afgevaardigden te Parijs terugkomen.

— Er heeft gisteren een aanmerkelijke diefstal bij een voornaam juwelier in het Paleis Royal plaats gehad. De waarde der gestolene voorwerpen wordt op 160,000 franken geschat.

— Een brief uit Ceret, bij de noordelijke grenzen van Spanje gelegen, vermeldt dat te Cadagues en in de omstreken op nieuw zich de gele koorts had vertoond; deze kwaal was op ons grondgebied echter nog niet waargenomen.

— Het dagblad *le Garde National* van Marseille, maakt een brief openbaar van den minister van oorlog aan den bevelhebber van het 62ste regiment van linie, met een daarbij gevoegd afschrift van een door genoemden minister aan Z. M. gedaan rapport, uit welke stukken blijkt dat, na een zorgvuldig onderzoek, waarbij de meeste onpartijdigheid had voorgezeten, gebleken was dat aan het 62ste regiment [hetwelk gedurende den eersten togt tegen Constantine, van overtreding der krijgstucht en van lafhartigheid beschuldigd was) noch de moed noch de vaderlandsliefde ontbroken hadden om tegen hinderpalen van allen aard gedurende die onderneming te worstelen; en dat zoo er al eenige geringe wanorde bij hetzelve had plaats gehad, dit slechts aan eenige weinige soldaten van hetzelve kon geweten worden, die zich op een te verwijderd punt bevonden om de opmerksaamheid der aanvoerders te trekken.

[illegible] portugesche aangelegenheden [illegible] zijn heden de volgende door den telegraaf aangebragte berigten van regeringswege bekend gemaakt:

» De luitenant-generaal, bevel voerende over de 11de militaire divisie aan den minister van oorlog.

» Bordeaux, 13 September.

» Er heeft in de omstreken van Pampeluna een gevecht met vijf batailjons karlisten plaats gehad, die met groot verlies op Echarry zijn teruggeslagen; 150 gekwetsten van [illegible] der scherpschutters zijn te Pampeluna binnen gebragt.

» De brigadier *O'Donnel* was steeds te Andoain."

» De generaal, bevel voerende over de 21ste militaire divisie aan den minister van oorlog.

» Narbonne, 15 September, ten half twee ure.

» Perpignan, den 15den, des morgens.

» Volgens berigten uit Valencia van den 15den, hebben *Cabrera* en *Forcadell* zich den 3den met 10,000 opstandelingen naar Mongranilla gerigt. De divisien *Buerens* en *Sanches* waren den 4den te Puig, op 3 uren afstands van Valencia, teruggekeerd.

« *Arguelles*, tot tweeden chef van het koningrijk Valencia benoemd, heeft bij eene proclamatie de liberalen tot eenheid aangespoord."

» De generaal, bevel voerende over de 20ste militaire divisie aan den minister van oorlog.

« Bajonne, 15 Sept., 6 ure des avonds.

« Luidens tijdingen uit Pampeluna van den 13den, heeft het gouvernement [der koningin] de op den 7den getroffen schikking geweigerd te erkennen, en heeft de onderkoning [don *Martin Iriarte*] zich te Lumbier aan het hoofd der troepen gesteld, verklarende dat hij de eenige wettige overheid was; bij gevolg heeft de generaal *Uldarri* geweigerd om den brigadier *Iriarte* in het ministerie van Estella behulpzaam te zijn.

« *Guibelalde* is voor Tolosa versterkt geworden door drie batailjons karlisten, om *O'Donnel* het hoofd te bieden, die zich voor Andoain versterkt.»

» De onder-prefect van Bayonne aan den minister van binnenlandsche zaken.

» Bayonne, 16 Sept., 10 ure 's morgens.

» Den 14den hebben de karlisten, die des nachts hun geschut hadden gerigt, Andoain aangevallen en genomen, en de christinos tot aan de poorten van Hernani vervolgd. Het engelsch legioen heeft vijf en twintig officieren verloren; het geschut is geborgen geworden.

» Dienzelfden dag heeft *O'Donnel* Urnieta hernomen, hetwelk hij uit eigen beweging des avonds weder verlaten heeft, zich op Enguy terugtrekkende."

Wegens de in de tweede der bovenstaande depeches vermelde krijgsbewegingen vindt men in de gewone berigten van de grenzen nog niets vermeld. Van daar schrijft men alleen, van den 12den, dat *Tallada* en de monnik *Esperanza* den 31sten Augustus [illegible] stonden, alwaar zij de inwoners op straffe des doods verboden hadden om zich naar Utiel te begeven; en hun tevens eene gelijke bedreiging gedaan, zoo zij hun niet 1000 rations brood, wijn en vleesch verschaften. — Uit Teruel schrijft men dat *Oraa* den [illegible] stad met een bataillon verlaten had om het westelijker gedeelte van Valencia te dekken. Hij had in eerstgenoemde plaats een bataillon achtergelaten hetwelk bij het gevecht te Herrera bijzonder veel geleden had. Men heeft door een officier van dit bataillon, die bij dat gevecht met twee kolonels, en drie en zeventig mindere officieren der christinos, benevens met den brigadier *Solana*, door de karlisten zijn krijgsgevangen gemaakt en te Cantavieja opgesloten gehouden worden, vernomen dat het lot dier krijgsgevangenen allerjammerlijkst zou zijn. Het gepeupel dier stad eischte ten overvloede den dood des genoemden brigadiers.

Uit de bovenstaande depesche uit Bayonne van den 15den en de gewone berigten van de grenzen van den 13den [die ons gisteren ontbraken] is het thans volkomen blijkbaar dat de uitval uit Pam-

peluna, waarvan in de gisteren medegedeelde depeches gewag werd gemaakt, geschied is door het in opstand zijnde scherpschutterskorps *Izabella II*; aangevoerd door den generaal of brigadier *Iriarte*. Men zou hieruit kunnen afleiden dat dit korps zich weder aan de krijgstucht onderworpen had en willens scheen om den op helzelve rustende vlek, door het verjagen van den gemeenen vijand, uit te wisschen. Wat echter de eerste dezer veronderstellingen betreft, zoo blijkt uit de bovenstaande depeches en de gewone berigten, dat deze slechts ten deele gegrond is: wel hebben de oproerige soldaten hunnen wettigen chef weder erkend, maar zij blijven steeds aan de door de koningin te Pampeluna ingestelde overheden en aan den onderkoning den *Martin Iriarte* alle gehoorzaamheid weigeren, en zelven bevelen geven. Wat den uitslag hunner onderneming tegen de zich in den omtrek van Pampeluna ophoudende karlitische benden betreft, die zich volgens de gisteren medegedeelde depeches en de berigten uit Bordeaux, goed had ingesteld, zoo ziet men daarentegen uit een hieronder volgenden brief uit Bayonne, van den 15den, dat, zoo de kans hun al gunstig geweest is, deze althans spoedig gekeerd moet zijn; terwijl uit de heden door de telegraaf uit Bayonne aangebragte depeche van den 15den, van den anderen kant, blijkt dat de bijstand dien zij bij den generaal der Koningin *Ulibarri* gezocht hebben, hun geweigerd is op grond van de formele verklaring des Onderkonings *Iriarte*, dat de bedoelde troepen in weerwil der met een deel zijner soldaten aangegane schikking, steeds als oproerlingen moesten beschouwd worden. De bedoelde brief luidt als volgt: » Naar het zeggen van lieden die Pampeluna eergisteren verlaten hebben, schijnt het zeker dat de generaal don *Francisco Garcia*, die zich met drie bataillons in de Canascal ophield, den 10den onderrigt zijnde geworden van een uitval der in opstand zijnde troepen uit Pampeluna, hun is te gemoet gegaan, en dat er een gevecht in de vlakte heeft plaats gehad die aan den weg tusschen Pampeluna en Puente la Reyna gelegen is. De karlitische ruiterij, die op eene hoogte post gevat had, zou ter regter tijd zijn aangevallen, en de christinos zouden met een aanzienlijk verlies weder naar Pampeluna hebben moeten wijken. Dien avond zijn meer dan 200 gekwetsten te Pampeluna binnengebragt; terwijl er nog andere verwacht werden. — De staat van zaken is dezelfde; de troepen hebben het bewind in handen; de inwoners wijken onophoudelijk uit.

» Een der bataillons waarover de onderkoning *Iriarte* bevel voerde, heeft geweigerd om met de andere troepen [na de zoogenaamde schikking] naar Pampeluna te trekken, en heeft zijn generaal naar Lumbier gevolgd.

» Uit Vera wordt van gisteren geschreven, dat den vorigen dag de karlisten zich in de omstreken van Andoain in hinderlaag hadden gesteld om een afzonderlijk christinosch bataillon te overvallen; de karlisten hebben hun doel volkomen bereikt, daar de christinos bij deze gelegenheid 100 dooden en 200 gekwetsten hebben gehad."

— De berigten uit Madrid van den 9den des avonds en van den 10den doen zien dat er in die hoofdstad veel ongerustheid en gisting heerschte. Door de nadering der karlisten, onder aanvoering van *Cabrera* naar de zijde van het gewest la Mancha, waren er een groot aantal familien uit de provincie Cuenca naar Madrid komen vlugten. Men verzekerde aldaar dat er zich vijandelijke benden te Aranjuez, op tien uren ten zuiden van Madrid, vertoond hadden. Uit voorzorg dat niemand de stad zou verlaten, had men de publieke rijtuigen in beslag doen nemen; ook waren er zware detachementen der nationale garde onder de wapenen geroepen om de orde in de hoofdstad te bewaren, die men zeide dat gevaar liep.

De bewerker van het karlistische komplot, ten doel hebbende om een 300tal karlistische krijgsgevangenen te Madrid te bevrijden, de kolonel *Baiges*, was in den nacht van den 9den op den 10den gevat geworden, op het oogenblik dat hij zich gereed maakte om de hoofdstad ongemerkt te verlaten. Men meende dat zijne teregtstelling spoedig volgen zoude.

In de zitting der cortes van den 9den was het ontwerp tot vermeerdering van de krijgsmagt, die thans op 100,000 man begroot wordt, weder ter sprake gekomen. [Sommigen keurden die vermeerdering niet noodig, daar de krijgsmagt groot genoeg] was, en de oorzaak dat men, na jaren strijdens, nog zoo weinig gevorderd was, alleen aan de leiding der soldaten lag. De eenige vermeerdering des legers, die men nuttig achtte, zou die zijn van een korps partijgangers of guerillas, geheel uit vrijwilligers bestaande. Van de nuttigheid van eene soortgelijke vermeerdering des legers scheen ook de gewestelijke raad van Madrid doordrongen te zijn, die, naar het zeggen was, aan den kapitein-generaal van het gewest 25,000 realen had aangeboden, als bezoldiging voor de twee eerste dergelijke partijgangers-korpsen, die het hem gelukken zou bijeen te brengen.

Onder de geruchten die te Madrid liepen, behoorde ook dat de generaal *Espinosa* zich met het opperbevel te Valladolid had belast. *Zariategui*, verzekerde men, zou zich naar het gewest Guadalajara begeven en *Cabrera*, door *El Serrador* en *Esperanza* ondersteund in de rigting van Tarancon zijne beweging voortzetten.

Men verzekerde te Madrid op de stelligste wijze dat het gouvernement eene geldleening bij de bank had tot stand gebragt, waarvan men echter de voorwaarden niet wist.

— Ter beurze waren heden (18) genoteerd: 5 pCt. 108,50, 25; 3 pCt. 79,60, 45; S p. 20½,¾,⅞; Pass. 4⅝; Nap. 98,10; Rom. L. 161; Port. 3 pCt. 25¼,⅜.

Duitschland.

FRANKFORT, den 17den September.

[illegible]

Het volgende is een uittreksel uit eenen brief, door iemand uit het gevolg van den pruissischen prins *August*, uit Wosnesensk geschreven:

» Vooral heeft ons op de reize herwaarts de omstandigheid getroffen dat men een groot aantal der aanzienlijkste russische geslachten in rouwgewaad ziet, zoo als de vorstelijke en grafelijke huizen *Gagarin*, *Trubetzkoi*, *Dolgorucki*, *Bestuscheff* en andere, waarvan leden gedurende de laatste maanden, in den strijd tegen de Circassiers gesneuveld zijn. Deze volksstammen, die ten deele den oorlog in de Russische gelederen geleerd hebben en als voortreffelijke schutters bekend zijn, moeten vooral den kleinen oorlog op eene zeer moorddadige wijze voeren, en zoo verliezen de tegen hen afgezonden russische troepen veel volk en met name veel officieren. Zeer vele jonge officieren uit de eerste russische familien, die eigenlijk bij de garde staan, hebben, den langen vrede moede, van den Keizer de vergunning gevraagd en bekomen, om als vrijwilligers aan den oorlog tegen de Circassiers deel te nemen, en op die wijze den dood gevonden."

— Uit Rome meldt men, van den 7den September:

» De geruchten over de kortelings ontdekte zamenzwering zijn thans, behalve de cholera, het onderwerp der gesprekken. Met zekerheid weet men er nog niets van; nopens de cholera weet men, dat die ziekte het hoogste punt bereikt heeft, en thans aan het verminderen is. Onder degenen, welke eergisteren aan die ziekte overleden zijn, telt men den Deenschen consul-generaal den heer *Chiaveri*. Gisteren waren er 1932 cholera zieken; 140 dooden en 295 nieuwe gevallen. Eene regelmatige levenswijze wordt als een behoedmiddel aangeprezen. De maatregelen, welke thans genomen worden, zijn zeer doeltreffend, en worden toegeschreven aan den Oostenrijkschen gezant, graaf *van Lutzow*, die veel moeite aan den dag legt."

— Men wilde te Napels officiële berigten omtrent den opstand te Penne in de Abruzzen hebben, die thans neder komen. Toen de cholera in de stad Penne had, strooiden eenige rustverstoorders uit, dat de ziekte niets anders was dan eene vergiftiging van wege het bestuur, ten om hieraan geloof te doen hechten, had men eenig kleursel in de waterputten geworpen. Zondag den 23 Julij toen de inwoners van Penne des middags uit de kerk kwamen en als gewoonlijk op het kerkplein eenigen tijd vertoefden, traden de hoofden van het komplot voor, spraken het volk aan, beschuldigden de regering van vergiftiging en sloegen voor, eene constitutie te proclameren, een ander bestuur te benoemen, enz. Daar het volk hier vrede mede scheen te hebben, werd de constitutie afgekondigd en eene provisionele regering uit acht aanzienlijke inwoners aangesteld. De grijze *Carunchio* werd gedwongen het presidentschap aan te nemen. Nu werden de gendarmen ontwapend, de politie-inspecteur in de gevangenis geworpen, en de bisschop *Nicolardoni* genoodzaakt, de nieuwe constitutie te bezweren en den volgenden dag een te Deum te zingen. Een der hoofden verklaarde zich tot opperbevelhebber der gewapende magt, terwijl de anderen onder hem met onder-kommando's werden belast. De revolutie was volkomen! Doch den anderen dag veranderde de zaak. De nieuwe regenten kwamen niet op; de bisschop sprak het volk in de kerk aan, zeide dat het verhaal der vergiftiging een verzinsel was, en noemde de plaats gehad hebbende opstand een gruwel in Gods oog. Dit had invloed. Het volk wilde niets van de nieuwe constitutie meer weten, en toen zoo men troepen onder bevel van *Triccia*, voor de stad verschenen, was de revolutie geëindigd; het gezag des Konings werd hersteld en de oproerlingen gevat.

Overigens meldt men uit Napels dat, dank hebben de krachtdadige maatregelen des bestuurs, orde en rust in het gansche koningrijk hersteld zijn."

Nederlanden.

BREDA, den 20sten September.

Te Amsterdam is laatstleden maandag overleden: *Geertrui van Nuys*, weduwe van *Franciscus Nicolaas Andrau*, geboren te 's Hage, den 10den Januarij 1735, en hebbende alzoo den hoogen ouderdom van 101 jaren en 8 maanden bereikt. De overledene, die in de Naauwe Lombardsteeg N°. 1 woonachtig was, genoot twee dagen voor haar afsterven nog eene volkomene gezondheid en was in 't bezit van onverzwakte zintuigen. Zij laat 4 kinderen, 5 kindskinderen en 10 achterkindskinderen na.

— Uit Utrecht wordt van eergisteren gemeld:

» Als eene merkwaardige bijzonderheid, kunnen wij den beoefenaars der Natuurlijke Historie mededeelen, dat er, den 14den September jl., in het dorp Eck, in de Neder-Betuw, een *zwarte ooijevaar* (Ciconia Nigra. *Bellon*), geschoten is. Deze vogel, die de met hout omzette moerassen en de groote wouden van Hongarije, Polen en Turkije bewoont, komt ook in Zwitserland en zeldzamer in Duitschland en Frankrijk voor; doch werd, zoo verre wij weten, nimmer hier te lande ontmoet. Het bovengemelde individu, een fraai volwassen mannetje, is ten geschenke gezonden aan Prof. *van Lidth de Jeude* alhier, in wiens rijke zoologische verzameling hetzelve zal geplaatst worden."

Gisteren (19) waren ter Antwerpsche beurs genoteerd: Belg. 102; O. Met. 104⅞; Sp. Ard. 18⅝, ¼; Diff. 7; Nap. renten 91; B. Tav. 57; Sicil. 99¼; Rom. L. 100; dito Cert. te Antw. 97¼; Braz. 86¼.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — Op den 16den dezer is te *Halle* in de kracht zijns levens overleden de hoogleeraar in de Natuurlijke geschiedenis en Directeur van het zoologisch kabinet C. L. Nitsch. Tot eene familie behoorende die zich sedert vele jaren in het gebied der Theologie en Philologie onderscheidde, had hij zich door zijne verdienste in de vakken der Entomologie en Ornithologie binnen- en buitenslands vermaard gemaakt. — De kamer der beijersche standen heeft dezer dagen een voorstel door een harer leden gedaan aangenomen, om namelijk de regering uit te noodigen, dat zij de homoopathische geneeswijze in hare bescherming mogt nemen en aan de inrigting van dien aard, te *München* bestaande, een jaarlijkschen onderstand van 4000 flor. te verleenen. Een ander voorstel voor de oprigting van geneeskundige gestichten door middel van de waterkuur, werd daarentegen verworpen. — Op den 29sten Augustus is nabij het dorp *Pristen*, in *Boheme*, een monument ontbloot, ter nagedachtenis der op dien dag in het jaar 1813, in den slag van *Culm* gesneuvelde russische garden, waarvoor nu twee jaren geleden, in tegenwoordigheid van keizer Nicolaas de eerste steen gelegd werd. Het monument stelt het beeld der Overwinning voor, ter hoogte van 9 voeten, rustende op een pyramidaal voetstuk, bewaakt door vier leeuwen en versierd met zinnebeelden, op den krijg en het verbond der drie groote mogendheden toepasselijk. — Als een bewijs, hoezeer de geest der eeuw bij het vrouwelijk geslacht spoedige navolgsters vindt, haalt een der duitsche bladen de uitnoodiging aan, dezer dagen openlijk door een aantal wurtembergsche vrouwelijke vereenigingen gedaan, om een gedenkstuk voor de huwelijkstrouw der burgeressen van *Weinsberg* op te rigten. Hetzelfde blad voorziet, dat men nog eenmaal, wanneer op die wijze wordt voortgegaan, op de pleinen en hoeken van de straten gegoten standbeelden van Carolina Pichler, Amalia Schoppe en andere romanheldinnen, met pofmouwen en herderinnen-hoeden, met linten en de schrijfpen in de hand, zal zien pronken. — De geleerde Heine heeft met de boekhandelaars Hoffman en Campe te *Hamburg* eene overeenkomst gesloten voor de uitgave zijner gezamenlijke schriften, tegen een honorarium van omtrent 10,000 guldens. Wanneer men deze som bij de gelden vergelijkt die de fransche uitgevers aan de tegenwoordige letterkundige vermaardheden betalen, dan mag zij zeer gering gehouden worden; immers, naar verzekerd wordt, betaalt bijv. de redactie van het parijsche dagblad het *Journal des Débats* aan Jules Janin, alleen voor de artikels die hij aan dit blad levert, 40,000 franken. — De oudste zetelplaats eener hoogeschool in *Duitschland*, de stad *Praag*, heeft zich voorgenomen, bij de op handen vereeniging van duitsche natuurkundigen, welke aldaar moet gehouden worden, een blijk van de mildste gastvrijheid te geven. Door de bemoeijing van den tweeden bestuurder der vereeniging, professor von Krombholz, werd namelijk eene inschrijving voor de kostelooze ontvangst der vreemde geleerden geopend, en de lijst daarvan spoedig met de namen der aanzienlijkste ingezetenen gevuld. Een groot getal bewoners nam op zich om gezegde geleerden kosteloos in hunne woningen te ontvangen, terwijl dagelijks open tafel zal worden opgerigt. Ter eere der gasten, zal ook een gedenkpenning worden geslagen, waarop het tegenwoordig raadhuis der stad, hetwelk moet afgebroken worden, zal prijken, ten einde daarmede de gedachtenis aan hetzelve te bewaren. — Te *Leipzig*, werd op den 6den dezer, den verjaardag van het overlijden van den vermaarden godgeleerden Reinhard, eene bijeenkomst van het, naar zijnen naam genoemde gesticht gehouden, ter beoordeeling van den voor dit jaar uitgeschreven homiletischen prijs. Van de vijf en twintig ingekomene antwoorden of leerredenen over den opgegeven tekst, Jak. 5, vs. 19, 20, werd geen den prijs waardig gekeurd doch dezelve niettemin aan de drie nog het best gekeurde stukken, ter aanmoediging, toegewezen. — De faculteit der wijsbegeerte te *Jena* heeft door haren deken, den hofraad en ridder Eichstedt, het eerdiploma van doctor in de wijsbegeerte aan den vrijheer von Strombeek toegezonden, ter erkenning van diens verdienste in de duitsche letterkunde.

Zwitserland. — Als een blijk van de wetenschappelijke bemoeijingen op de hoogescholen in *Zwitserland* wordt aangehaald een sedert kort verschijnend doorloopend werk *Schweizerische Museum für historische Wissenschaften* uitgegeven door Gerlach, Hattinger en Wackernagel. Voorts wordt gewag gemaakt van eene chemische ontdekking door den professor Schönbein te *Basel*, door middel waarvan de oppervlakte van het ijzer in onderscheidene opzigten de eigenschappen van edele metalen bekomt, zoodat bijv. de salpeterzuren, die anders op het ijzer zeer nadeelig werken, hetzelve niet aantasten. Deze hoedanigheid, welke met electrische werkingen in verband staat, kan op verschillende wijzen aan het ijzer worden gegeven. Wanneer deze ontdekking op de proef goed wordt bevonden, kan zij van groot praktisch nut worden.

Engeland. — De aanstaande vereeniging van britsche geleerden te *Liverpool* wekt op dit oogenblik de belangstelling van alle lieden van wetenschap en kunst in *Engeland*. Een toevloed grooter dan op eene der vorige vereenigingen van dien aard, wordt te *Liverpool* gewacht. *Manchester* en al de steden langs de spoorweglijn zullen hun aandeel voor de wetenschappelijke bijeenkomst zenden; uit *Cheshire* verwacht men zeer verdienstelijke beoefenaars der natuurlijke historie, vooral der ornithologie; terwijl uit *Lancashire* eenige grondige kenners der geologie de bijeenkomst zullen bijwonen. Men heeft ditmaal op [illegible] bijeenkomst onder anderen ook bijzonder te doen strekken ten nutte van de toepassing der wetenschappen in *Engeland*. Dienvolgens zal de afdeeling voor de statistiek zich voornamelijk bezig houden, met het onderzoek naar den toestand der bevolking in de fabriek-districten, zoo met betrekking tot derzelver welstand als met opzigt tot de zedelijke gesteldheid, opvoeding, arbeidsverdiensten, enz.; de afdeeling voor de geologie zal hare aandacht vestigen op de kolenmijnen van *Zuid-Lancashire*; de geneeskundige afdeeling zal zich met het onderzoek bezig houden van de ziekten, waaraan de bevolking in de fabriek-districten meest blootstaan; de werktuigkundige afdeeling, met de toepassing der beweegkracht op de dagelijks nieuw uitgevonden wordende werktuigen, vooral ten opzigte van hetgeen tot het spoorwegenstelsel betrekking heeft, welk stelsel de praktikale lieden van de kunst vermeenen, nog voor groote verbeteringen vatbaar te zijn. Het is nog onbeslist, in welke afdeeling de beginselen voor de aanwending der voorgestelde electro-telegraaf zullen worden behandeld, doch de electriciteit en het electro-magnetismus zullen zeker een van de voornaamste onderwerpen uitmaken waarmede de natuurkundige afdeeling zich zal bezig houden. In onderscheidene deelen van *Groot-Brittannie* worden tegenwoordig electrische observatoriums opgerigt, de hoogeschool te *Dublin* onder anderen heeft daartoe een gebouw doen optrekken dat op eene ruime schaal aangelegd is; eene deputatie van gezegde hoogeschool zal zich naar de vereeniging te *Liverpool* begeven, om zich met andere beoefenaars der natuurkunde te verstaan en alle mogelijke inlichtingen te bekomen. In het vak der natuurlijke historie is het eenig stuk hetwelk men tot heden weet dat op gezegde bijeenkomst zal voorgedragen worden, eene verhandeling van den heer Audubon over de zoologie van *Texas* en *Mexico*. De phrenelogisten willen eene uiterste poging doen, om eene afzonderlijke afdeeling op de bijeenkomst uit te maken; andere leden verlangen een bijzondere afdeeling voor de zedekunde en wijsbegeerte. De beschouwende wetenschappen meent men echter dat het mindere deel der bijeenkomst zullen uitmaken; meer verwachting koestert men van een gezamenlijk overleg der leden tot herziening van de wet op de patenten en de daarstelling zoo mogelijk van een algemeen copijregt. Uit dit een en ander opgenoemde blijkt genoegzaam van hoeveel belang deze vereeniging voor de wetenschappen kan geacht worden. Tot op den 10den September waren nog slechts weinige deelhebbers aan de vereeniging opgekomen. — Een der Engelsche bladen behelst het volgende: » De telegraphische gemeenschap door middel van het galvanisch vermogen is reeds met gelukkigen uitslag beproefd geworden, op den ijzeren spoorweg van *Londen* naar *Birmingham*, onder het bestier van den hoogleeraar Winston en den ingenieur Stephenson. De koperdraden op welke men aan beide einden door middel van den galvanischen geleider werkt, zijn geplaatst geworden naar de rigting van den Birminghamschen spoorweg, over eene lengte van vijf en twintig engelsche mijlen. Deze draden liggen in eene buis van zeer sterke hennep besloten; beide einden zijn verbonden aan een plan of eene tafel, waarop de vier-en-twintig letters van het alphabet in verschillenden stand staan uitgedrukt; de koperdraden worden met behulp van beweegbare [illegible] met deze letters in gemeenschap gebragt en duiden op die wijs de mededeelingen aan die men overmaken wil. De beide door ons genoemde geleerden houden zich overtuigd, dat men aldus, door middel van het galvanismus, plotselijke mededeelingen, van welke uitgestrektheid ook, zal kunnen bekomen.

Frankrijk. — De Akademie van wetenschappen heeft ter beantwoording voor het jaar 1839 de volgende prijsvragen uitgeschreven: te bepalen de verstoringen van de elliptische beweging door de reeksen van verschillende periodieke grootheden der kringvormige werkingen. De sterrekundige prijs, bestaande in een gedenkpenning ter waarde van 635 fr., zal worden toegewezen aan dengenen die de belangrijkste ontdekking zal gedaan, of de voor de bevordering van de kennis der sterrekunde meest nuttige verhandeling zal hebben ingezonden. Een prijs van 6000 fr. wordt uitgeloofd voor het beste werk over het voordeeligst gebruik van den stoom voor de scheepvaart. De prijs in het vak van werktuigkunde, bestaande in eene gouden medaille ter waarde van 500 fr., zal worden toegekend aan den uitvinder of volmaker van nuttige werktuigen voor de landbouwkunst; aan de bestgekeurde nasporingen over de statistiek

van *Frankrijk* wordt een gedenkpenning van 550 fr. toegezegd. De tijd van beantwoording voor den vroeger uitgeschreven grooten mathematischen prijs, over den wederstand der vloeistoffen, is voor een jaar verlengd. — Het tegenwoordig gezamenlijk getal der dagbladen en tijdschriften bedraagt in *Frankrijk* 776, waarvan 326 te *Parijs* en 450 in de departementen; 190 daarvan houden zich met staatkundige onderwerpen bezig, waarvan te *Parijs* alleen 49. In *Engeland* verschijnen omtrent 1200 en in *Amerika* omtrent 1600 tijdschriften. Op dit oogenblik telt men er te *Parijs* meer dan te *Londen*. In *Engeland* heeft men een dagblad op de 20,000 inwoners; in *Frankrijk* een op de 42,000; *Londen* heeft één tijdschrift op 10,000 bewoners; *Parijs* één op 3,600 bewoners. — Te *Metz* is den 5den dezer, in de groote zaal van het stadhuis, het jaarlijksch wetenschappelijk congres dat in *Frankrijk* wordt gehouden geopend geworden met eene redevoering van den algemeenen secretaris, Victor Simon, waarin hij inzonderheid op het oog had, om het nut van dergelijke wetenschappelijke vereenigingen uiteen te zetten. Het congres heeft zich vervolgens bezig gehouden met de vorming van deszelfs bureau en van de onderscheidene sectien. Behalve de fransche geleerden waren ook een aantal buitenlandsche [illegible]. — De Akademie van schoone kunsten heeft den grooten prijs voor een geschiedkundig landschap toegewezen aan den jongen schilder Buttura, kweekeling van Paul Delaroche. — De fransche Akademie heeft in de vorige week eene buitengewone zitting gehouden, waarin Jouy een fragment van een werk *Essai sur les moeurs des femmes* gelezen heeft, en Ch. Nodier eene schets van het leven van O. Goldsmith, bestemd voor eene nieuwe uitgave der werken van den laatstgenoemde.

Nederlanden. — Op den 10den dezer is te Haarlem, in den ouderdom van 65 jaren, overleden de kunstschilder Pieter Barbiers Pz.; die niet alleen landschappen teekende en schilderde, maar ook het historische vak beoefende. In het geschiedkundige bleek onder anderen, zijne bekwaamheid door het behalen van twee prijzen en een accessit in dit vak bij de maatschappij: Felix Meritis van 1804–1810.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (19 *September*) werden de volgende fondsen verhandeld: Werkel. Schuld 2½ pCt. 52 15/16, 11/16, 13/16; dito 5 pCt. 100 15/16; Kansb. 22 9/16, 5/8; Amort.-Synd. 4½ pCt. [illegible] dito 3½ pCt. 76; Handelm. 159½, 160¼, 160¾; Oostenrijksche 5 pCt. 98¾; Spoorweg 132, 133; Ardoins van 85 à 18 7/8, 7/16; Met. 5 pCt. 100 3/8; Col. 20 5/8, 20 11/16.

*** COMMISSARISSEN DIRECTEUREN over het TEEKEN-INSTITUUT der Stad *Breda*, brengen bij deze ter kennis van de Ingezetenen derzelve Stad, dat de CURSUS voor de HANDTEEKEN- en BOUWTEEKENKUNDE, dit jaar weder zal aanvangen met den 1sten *October* aanstaande, en dat zal worden gevaceerd, tot het inschrijven van de Namen dergenen, welke verlangen daaraan deel te nemen, op *Vrijdag* den 22sten dezer, des namiddags ten *vier* ure, in het Lokaal voor het Teeken-Instituut Wijk A. No. 26, in de Eindstraat, binnen deze Stad.

Breda, den 20. September 1837.

Commissarissen Directeuren, voorn.

Mr. J. F. DE ROY, P. L. FAES.
Mr. C. J. R. VAN DEN HEUVEL, W. VERLEGH

Magazijn van Russische Pelterijen.

De Ondergeteekenden verwittigen het geëerde Publiek, dat zij alhier uitgepakt zijn, met een uitgezocht MAGAZIJN van RUSSISCHE PELTERIJEN, vervaardigd naar het laatste Journal van *Parijs*, in *de Kroon*, bij den Heer VAN ALPHEN.

HEINRICH LÖWENSTAM & Co.,
van *Rotterdam*.

*** J. DUPPEN, te *Nijmegen*, Fabrikant in VUURHAARDEN, PIEDESTALLEN, KOLOMMEN en KAGCHELS, maakt bekend, dat hij ook vervaardigd heeft een schoon Assortiment CIRCULAIR-HAARDEN en PIEDESTALLEN, ten Verkoope.

Op verlangen en gefrankeerde aanvragen zullen de TEEKENINGEN met de PRIJSLIJSTEN ten spoedigste gezonden worden.

GEMEENTE BREDA. DIRECTE BELASTINGEN.

De BELASTINGSCHULDIGEN, welke over dit loopende Dienstjaar hunne verschenen gedeelten op de GROND- en PERSONELE BELASTING nog niet mogten hebben aangezuiverd, worden verzocht, die aanzuivering, uiterlijk in den loop dezer maand te doen, terwijl dadelijk met den aanvang der volgende maand daarvoor de vervolgingen zullen plaats hebben.

Breda, 19. September 1837.

De Ontvanger,
BEKKERS.

STOOM-JAGT
PRINSES MARIANNE,
van MIDDELBURG naar ROTTERDAM,
September 1837.

Van Middelburg.				Van Rotterdam.			
Vrijdag	22,	's morg.	4½ uur.	Zaturdag	23,	's morg.	10 uur
Zondag	24,	»	6½ »	Maandag	25,	's midd.	12 »
Dingsdag	26,	»	8½ »	Woensd.	27,	's morg.	4 »

STOOMPAKET-VAART
TUSSCHEN
ROTTERDAM EN LONDEN.

De Stoompaketten der General Steam Navigation Company, in dienst van het General Post-Office te *Londen*, vertrekken van *Rotterdam*.

Zaturdag 23 September, des morgens ten 7 ure.
Woensdag 27 » » » 9 »

Nadere inlichtingen te bekomen bij de Agenten { W. SMITH & Co. en P. A. VAN ES.

STOOMPAKET-VAART
TUSSCHEN
ROTTERDAM EN HAVRE.

De prachtige nieuwe en zeer snelvarende Stoompaket *ROTTERDAM*, groot circa 500 Tonnen, met machines van lage drukking van 160 paardenkracht, doende den overtogt gemeenlijk in 18 tot 22 uren, zal vertrekken:

Van Havre

Den 10den, 20sten en laatsten van iedere maand.

Van Rotterdam

Maandag 25 September, des morgens ten 8 ure.

Nadere inlichtingen bij de Agenten { W. SMITH & Co., te *Rotterdam*. LALBRECHT & Co., te *Havre*.

Bij BROESE & COMP., te *Breda*, zijn de volgende

ENGELSCHE PRACHT-ALMANAKKEN

voorhanden:

FISHER'S DRAWING-ROOM SCRAP-BOOK, 1838, by L. E. L., with thirty-six plates; — handsomely bound.

——— LANDSCAPE SOUVENIR. Views of cities and scenery in Italy, France and Switserland: with forty-six plates; - handsomely bound.

——— ORIENTAL KEEPSAKE. Syria, the Holy Land, Asia minor, etc. Illustrated, in a series of views Drawn from nature, bij W. H. Bartlett, William Purser, etc., with thirty-seven large Engravings; - handsomely bounds.

——— JUVENILE SCRAP-BOOK, 1838, bij Agnes Strickland and Bernard Barton, containing sixteen Engravings.

GAGE D'AMITIÉ, THE MIDLAND COUNTIES TOURIST. Seventy three views in the Counties of Derby, Chester, Leicester, Lincoln, Nottingham and Rutland.

THE ORIENTAL ANNUAL, 1838; or, SCENES IN INDIA, bij the Rev. Hobart Caunter, B. D. with twenty-two engravings from Drawings bij William Daniell, R. A.

JENNING'S LANDSCAPE ANNUAL for 1838, Spain and Morocco.

FORGET ME NOT, A Christmas, New-Year's and Birthday-present.

FRIENDSHIP'S-OFFERING, and Winter's Wreath.

THE BOOK OF GEMS, the modern poets and artists of Great-Britain.

Alle deze fraaije ANNUALS zijn met talrijke allervoortreffelijkste GRAVURES, verrijkt.

De prijzen zijn, naar gelang der grootte en van het getal platen van *f* 9 — tot *f* 12 —

Bij Bovengemelden zijn nog verkrijgbaar LOTEN voor de *Verloting* van het door den Heer J. SCHOUMAN vervaardigde SCHILDERSTUK, voorstellende *het Bombardement van Antwerpen in October* 1830; omtrent welke Verloting ter kennisse der belanghebbenden en van het overig publiek wordt gebragt dat, bij besluit van den Heere Gouverneur der Provincie Noord Braband van den 5. dezer, bepaald is dat dezelve, in plaats van op den 27. dezer, op den 16. *November* aanstaande, op dezelfde wijze, zal plaats hebben.

Te Breda, bij BROESE en COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.